

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro secundo Decretalium : In Quo Ordo Judiciarius, Et Qvæ Ad Judicia Pertinent, Secundùm Utrumque Jus, Canonicum, & Civile Methodicè Tractantur, & Exponuntur ; Additus Est, Præter Synopticum Et Methodicum, Alius Index Alphabeticus A Pluribus Desideratus

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1675

Titulus. I. De Judicijs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98191](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98191)

INDEX GENERALIS

SYNOPTICUS, ET METHODICUS

OMNIUM QUÆSTIONUM, QUÆ IN

TITULIS LIBRI II. DECRETALIUM

CONTINENTUR.

TITVLVS I.

DE JUDICIIS. paginâ 1.

SECTIO I. De Judiciis in genere, & personis, que stare possunt in iudicio. pag. 1.

§. I. Quid, & quoruplex sit Iudicium? pag. 1.

ASSERTIO I. Iudicium est legitima rei controversæ apud Judicem inter litigantes disceptatio. Ad quod tres principales personæ ordinariè requiruntur, Judex, Actor, & Reus. n. 1. & 2. his aliæ quædam minis principales accedunt. n. 3. In quo differunt hi termini Iudicium, instantia, lis, & causa. n. 4. **Ass. 2.** Iudicium primò, aliud est Ecclesiasticum, aliud secularè. n. 5. Secundò, peritorium, & possessorium. n. 6. Tertio, plenarium, seu ordinarium, & summarium, seu extraordinarium. n. 7. Quarto, civile, criminale, & mixtum. n. 8. & tribus seqq. Quintò, aliud est Iudicium universale, vel generale, vel commune, aliud simplex. n. 12.

§. II. Quinam in Iudicio agere, vel conveniri possunt, vel non? pag. 4.

Q. I. An pupillus, vel minor possint agere, vel conveniri in Iudicio? R. pupillus non potest sine tutoris auctoritate: nec minor, nisi ei Curator ad litem datus sit. n. 13. ponuntur tres exceptiones quoad minorem. n. 14. & duobus seqq. impubes super juribus beneficij non potest, quod ex dispensatione habet, litigare sine Curatore ad litem, n. 16. & 17. **Q. II.** An filiusfamilias possit agere, & conveniri in Iudicio? R. non potest suo nomine, sine patris consensu, nisi in certis casibus, n. 18. in causis spiritualibus, & Ecclesiasticis, n. 19. **Q. 3.** An mulieres possint personaliter stare in Iudicio? R. possunt, si velint, sed invitæ ad id cogi non possunt, n. 20. in causis criminalibus non possunt accusare, nisi suam, vel suorum injuriam prosequantur: interdum tamen etiam cogi possunt, ut personaliter compareant in Iudicio, n. 21. Moniales etiam volentes non possunt trahi extra Monasterium ad Iudicium, n. eod. not. 5. Sunt & alij, qui non possunt stare in Iudicio, n. 23.

§. III. An, & quâ ratione Prælati Ecclesiastici, præsertim Regularis, vel Capitulum, seu Conventus, vel Religiosi singuli agere, aut conveniri in Iudicio possint? pag. 8.

ASSERTIO I. Prælati etiam Regularis per se solus, sine consensu, aut consilio Capituli, in Iudicio agere, & conveniri potest, absque consensu, aut consilio Capituli, si agatur de rebus communiter pertinentibus ad Prælatus, & Capitulum, nisi sit causa gravis, n. 24. **Ass. II.** Non tamen vice versâ Capitulum Ecclesiæ, sive secularis, sive Regularis, in rebus communibus potest agere, sine consensu Prælati, n. 25. bene autem in rebus proprijs Capituli, &

separatis à bonis pertinentibus ad mensam Prælati, n. 26. Quod si administratio bonorum communiter pertineat ad Prælatus, & Capitulum, tunc neque hoc sine Prælato, neque hic sine illo agere, vel conveniri in Iudicio potest, n. 27. In causa tamen propria Capituli Prælati non admittitur ad agendum, sine mandato, vel consensu Capituli. n. eod. Potest tamen Prælati sententiam latam pro Capitulo agente in Iudicio, sine consensu Prælati, postea ratificare, n. 28. **Ass. 3.** Regulares utriusque sexus non possunt regulariter per se, vel per alium stare in Iudicio, sine licentia Prælati, n. 29. & 30. exceptis certis casibus n. 31. & duobus seqq.

§. IV. Vtrum jus agendi in Iudicio pro Juribus, & rebus Ecclesiæ inferioris, subjectæ Prælato superiori, pertineat ad Superiorem, an ad inferiorem Rectorem, vel ad Vicarium perpetuum? pag. 11.

ASSERTIO I. Si administratio bonorum actu sit penes utrumque, tum, si Superior agere velit in Iudicio, is præferendus est inferiori: secus, si actu tantum sit penes inferiorem; penes superiorem autem solum in habitu; tunc præferendus est inferior, dummodo sit administrator perpetuus, qui in causa amoveri non potest; non autem temporalis tantum, n. 34. **Ass. 2.** Episcopus potest quidem agere in Iudicio, nomine Ecclesiæ Parochialis Diocesis suæ: pro jure tamen decimarum, aliorumque reddituum Parochialium, potius Parochus, quam Episcopus agere debet, n. 35. **Ass. 3.** Etiam Vicarius perpetuus agere, & respondere potest in Iudicio pro juribus Vicariæ suæ, sine mandato Rectoris principalis, n. 36.

§. V. Vtrum excommunicatus possit stare in Iudicio? pag. 12.

ASSERTIO I. Non potest agere in Iudicio, nisi in causa suæ excommunicationis; conveniri tamen ut Reus potest, sed per alium in Iudicio respondere debet, n. 37. & seq. Excommunicatus conventus, ut Reus, non potest Actorem reconvenire, licet contra eum possit excipere, n. 39. dummodo sit Reus necessarius, citatus ad Iudicium, & non merè voluntarius, n. 40. Excommunicatus potest pro se constituere procuratorem, qui eum defendat in Iudicio, quamvis ad id cogi non possit, saltem, si causa sit ardua, & nequeat habere idoneum procuratorem: tunc enim per se iptum respondere potest, n. 41. **Ass. 2.** Si excommunicatus de facto in Iudicio agat, & per oppositam exceptionem excommunicationis non repellatur, acta Judicij sunt valida, n. 42.

§. VI. An Iudex possit cogere partes ad personaliter comparendum in Iudicio, & an personæ principales per se ipsas, ea, quæ facti sunt, proponere debeant in Iudicio? pag. 14.

ASSERTIO I. Iudex delegatus etiam Papæ non potest

potest cogere partes ad comparandum personaliter in Judicio, nisi in certis casibus, neque etiam Judex ordinarius, n. 43. & duobus seqq. Aff. 2. Personæ principales ipsum factum, non per Advocatos, sed per se ipsas proponere debent, nisi sint personæ simplices, & indiscretæ, n. 46. ea tamen, quæ ad jus spectant, possunt per Advocatum expediri, n. 47.

§. VII. An, qui promisit, se litigaturum coram Iudice, si postea non compareat, censendus sit contumaciter abesse, & puniri possit? pag. 16.

Si quis coram Iudice promittat, se cum adversario litigaturum, etiam si lis nondum sit contestata, non potest postea Judicem reculare, nisi nova causa superveniat, vel antiqua detegatur: & potest excommunicari, non tamen privati beneficio, & multò minus Episcopatu, n. 48. & duobus seqq.

SECTIO II. De causis, quas cognoscere potest Iudex secularis, vel Ecclesiasticus. pag. 17.

§. I. An Iudex secularis cognoscere possit causas Ecclesiasticas? pag. 17.

ASSERTIO I. Non potest causas merè spirituales, nec auctoritate propriâ, nec ex delegatione, cognoscere, nisi ex commissione Papæ, n. 51. neque de jure patronatus cognoscere potest, n. 52. principaliter, & per se, bene tamen accessoriè, n. 53. similiter solus Iudex Ecclesiasticus, & non secularis cognoscere potest de jure sepulture, n. 54. Aff. 2. Negotia, & causas merè temporales Ecclesiarum, & Clericorum laici tractare possunt, ita tamen, ut nulla eis in ipsos Clericos conferatur potestas, n. 55. Aff. 3. Neque causas judiciales civiles inter Clericos, vel contra Clericos, aut Ecclesias, laicus cognoscere potest tanquam Judex, nisi ex commissione Episcopi, n. 56. exceptis causis feudilibus, n. 57. & seq. Aff. 4. Multò minus potest laicus cognoscere causas criminales Clericorum auctoritate propriâ, n. 59. neque ex delegatione Prælati Ecclesiastici, n. 60. potest tamen laicus esse consiliarius, vel assessor Principis Ecclesiastici, etiam in causis spiritualibus, n. 61. Aff. 5. Laici non possunt judicare de causis Ecclesiasticis, licet Prælati sint negligentes in ijs cognoscendis, num. 62. & seq.

§. II. De causis, quas cognoscere potest Iudex Ecclesiasticus. pag. 21.

QUÆR. I. An possit cognoscere causas civiles, & temporales ad forumulare pertinentes? Resp. Directè, & ordinariè non potest, n. 64. potest tamen per viam denunciationis Evangelicæ, de quovis peccato mortali, etiam laici in spiritualibus sibi subjecti, maxime de perjurio, & fractâ pace cognoscere, eumque corrigere per Censuras Ecclesiasticas, n. 65. & seq. Et, licet de controversiis ortis circa feuda principum secularium non possit cognoscere Iudex Ecclesiasticus, nec quidem Papa, saltem directè: potest tamen ratione peccati admonere ad pœnitentiam, & sic indirectè etiam compellere ad satisfactionem, n. 67. & seq.

QUÆR. II. An Prælati Ecclesiastici, aut Clerici ex commissione Principis secularis cognoscere possint causas seculares? Resp. affirmativè, n. 69. QUÆR. III. ad quem Judicem pertineat cognoscere de dote, & alimentis, Ecclesiasticum, an secularem? Resp. Si per se, ac principaliter agatur de his in judicio; tum ad solum Judicem secularem cognitio pertinet. Si verò

principaliter agatur de divortio matrimonij, tum dote, & alimentis incidenter, & accessoriè ad Judicem Ecclesiasticum etiam spectat cognoscere, n. 70.

§. III. An aliquis possit esse Iudex in causa propria? pag. 23.

ASSERTIO I. Princeps, seu Iudex supremus, vel Papa, Imperator &c. potest in causa propria, que vertitur inter ipsum, & subditos, esse Iudex, n. 71. licet etiam de dubiis ortis circa privilegia Sedis Apostolicæ, sive ab eadem concessis, solus Papa cognoscere possit, n. 72. & seq. Aff. 2. Iudex inferior Papæ, vel Principis non potest in propria causa judicare, n. 74. proponuntur plures exceptiones, n. 75. & tribus seqq.

§. IV. An Iudex, qui cognoscit de possessione, tempore, & necessario cognoscere debeat de proprietate? pag. 26.

Quamvis regulariter, si fieri possit, causa possessionis, & proprietatis coram eodem Iudice ordinario, vel delegato tractanda sit, & terminanda, id tamen solum procedit, quando Actor, & Reus sunt eisdem fori, non diversi: de qua re agitur, num. 79. & tribus seqq.

SECTIO III. De Actis Iudicii, modo procedendi, & aliis observandis in Iudicio, & quando finiatur Iudicium? pag. 27.

§. I. An Acta Iudicii per Iudicem existimatum, qui verè Iudex non est, sint valida? pag. 27.

ASSERTIO I. Si quis existat in possessione Officij Iudicis, etsi verè Iudex non sit, ob defectum vocatum; attamen per publicum, seu communem errorem populi pro vero, & legitimo Iudice habeatur, valent omnia eius acta, dummodo etiam titulum coloratum saltem, seu apparentem habeat datum à legitimo Superiore, n. 83. & seq. Aff. II. Si titulus coloratus desit, & possessio, cum mala fide, accepta sit, tum acta ab eo gesti sunt irrita, non obstante errore publico, si quis in Officium Iudicis se intruit, sine auctoritate Superioris, n. 85. ex quo plura deducuntur consequentialia, n. 86. Aff. III. Valde probabile est, quod Iudex Superioris auctoritate; adeoque sine legitimo titulo, bonâ tamen fide, sit in possessione alicuius Officij, vel Iudicis, vel Parochi, acta illius valida esse, dum debetus collationis à Superiore non factæ publicè ignoratur, n. 87.

§. II. An acta in uno Iudicio valida sint, & plene faciant etiam in altero Iudicio? pag. 29.

ASSERTIO I. Acta coram Iudice incompetente non valent, nec fidem faciunt coram Iudice competente, n. 88. & seq. In adulterio, atque eo in criminibus potest Episcopus cum Clericis differens: non tamen debet Clericum propter crimen depositum tradere Iudici seculari, n. 90. & tribus seqq.

Aff. II. Acta unius Iudicii coram Iudice competente, v. g. seculari, probant etiam in altero Iudicio coram Iudice Ecclesiastico, dummodo inter easdem personas, & ad eundem finem, seu effectum producantur, n. 94. & seq. Aff. III. Acta unius Iudicii non probant in altero, si hoc ad diversum finem, seu effectum tendat, n. 96. & seq. Rescriptum impetratum contra violentum possessorem produci etiam potest contra eum, qui in violentam possessionem licet ter succedit, n. 98. & seq.

§. III. De ordine, seu modo procedendi summarie, & de plano in Iudicio. pag. 33.

QUÆR. I. In quo consistat processus summarius, sive, quid sit procedere summarie? Resp. in hoc processu omittuntur pleræque solemnitates, quæ jure solùm positivo requiruntur, non autem, quæ jure naturali, aut gentium, n. 100. solet generatim institui, ob duas causas; vel quia celerem expeditionem requirunt; vel quia sunt causa modica, in quibus de parvo præiudicio agitur, n. 101. QUÆR. II. In quibus causis de jure Canonico procedi possit summarie, & de plano? Resp. in causis beneficialibus, decimarum, matrimonialibus, & usurarum, & quæ eas contingunt, n. 102. & tribus seqq. alius casus, in quo summarie procedi potest, & debet, habetur n. 106.

§. IV. De modo procedendi iudicialiter contra Clericos criminosos. pag. 35.

Clericus convictus de furto, homicidio, perituro, vel alio crimine est deponendus: si verò incorrigibilis fuerit, excommunicari debet, & crescente contumaciâ, anathemate feriendus; & tandem, si contumax perseveret, tradendus est potestati seculari, n. 107. & duobus seqq. an prædictus modus procedendi contra Clericos criminosos esse nuper observari debeat, dicitur, n. 110. & pluribus seqq. Plures sunt casus, in quibus per Constitutiones Pontificias Clerici sunt realiter degradandi, & tradendi seculari Magistratui, etiam incorrigibiles non fuerint, n. 115. QUÆR. II. An præscriptus modus procedendi sit observandus etiam in Religiosis criminosis? Resp. affirmative, secundùm communem sententiam, n. 116.

§. V. De aliis quibusdam observandis à Iudice, vel partibus litigantibus in Iudicio. pag. 38.

QUÆR. I. Quando fieri possit à Iudice citatio per edictum? Resp. Siquis alio modo citari nequeat, n. 117. & seq. QUÆR. II. An in libello actionis nomen exprimi debeat. Resp. negativè, n. 119. QUÆR. III. An Iudex habens consimilem causam cum causa sibi commissâ recitari possit tanquam suspectus? Respond. affirmative, n. 120. & seq. QUÆR. IV. An à Iudicibus, qui de causa principali, & exceptionibus præiudicialibus simul cognoscunt, vel super causa principali, lite nondum contestatâ, testes recipiunt, licitè appellerent? Resp. affirmative, n. 122. & seq.

§. VI. Quando finiatur Iudicium? pag. 41.

ASSERT. I. Jure Civili instantia perit, si intra biennium in causa criminali, vel triennium in causa civili, lis non finiatur, n. 124. & seq. in pluribus tamen casibus non perit lapsu biennij, vel triennij, n. 126.

Assert. 2. De Jure Canonico instantia Judicij per lapsum temporis non expirat, nec in causis criminalibus, nec Civilibus, n. 127. & seq. & quid circa hoc jure novo Concil. Trident. sit statutum, n. 129. Assert. 3. Perimitur etiam instantia per absolutionem ab observatione Judicij, n. 130. & tribus seqq. est & alius modus, quo perimitur instantia per absolutionem ab observatione Judicij, n. 134. Quando Judicium reddatur omnino nullum, n. 135.

SERIES CAPITULORUM, QUÆ IN hoc Titulo continentur, & explicantur.

IN ANTIQUIS. c. 4. in princ. n. 88. & seq. Cap. 1. n. 48. & duob. seqq. & §. De adulteris n. 90. c. 2. n. 51. & duobus seqq. c. 3. n. 52. & seq. c. 5. n. 57. & seq.

c. 6. n. 119. c. 7. n. 37. & pluribus seqq. c. 8. n. 59. & seq. c. 9. n. 25. c. 10. num. 107. & duobus seqq. c. 11. n. 98. & seq. c. 12. n. 72. & seq. c. 13. n. 65. & trib. seqq. c. 14. n. 46. & seq. c. 15. n. 130. & trib. seqq. c. 16. n. 32. & 33. c. 17. n. 62. & seq. c. 18. n. 120. & seq. c. 19. n. 122. & seq.

c. 20. n. 127. & seq. c. 21. & ult. n. 79. & tribus seqq. IN SEXTO. c. 1. n. 43. & duob. seqq. c. 2. n. 20. & duob. seqq. c. 3. in princ. & §. Si verò, n. 14. & tribus seqq. & §. fin. n. 19. IN CLEMENTINIS. Clement. 1. n. 117. & seq. Clement. 2. n. 102. & tribus seqq. Extravag. unic. inter communes, n. 106.

TITULUS II. DE FORO COMPETENTE.

pag. 44.

SECT. I. De foro competente in genere, & variis modis, quibus constituitur forum competentens.

pag. 44.

§. I. Quis dicatur Iudex competentens, & quod forum competentens? pag. 44.

ASSERTIO I. Iudex competentens dicitur is, cuius jurisdictioni subijcitur Reus: forum verò competentens tribunal Judicis, in quo Reus ab Actore conveniri debet, aut potest, n. 1. Ass. 2. Iudex alius est simpliciter competentens, sive Iudex ordinarius: alius per se incompetentens, cuius tamen jurisdictioni consentu partium prorogari, & sic competentens fieri potest: alij verò simpliciter incompetentens, sive de lure omnino prohibiti, ut Iudices seculares respectu Clericorum, n. 2. sententia lata à Iudice simpliciter incompetenti est ipso jure irrita, n. 3. forum communiter distinguitur in forum externum, seu contentiosum, & internum, sive forum penitentia, aut conscientia, num. 4.

§. II. De variis causis, seu modis, quibus constituitur forum competentens.

ASSERTIO I. Quatuor sunt modi ordinarij, seu speciales, quibus aliquis forum sortitur, seu jurisdictioni alterius subijcitur, videlicet ratione domicilij, contractus, delicti, & rei sitæ in alieno territorio, n. 5.

Ass. 2. Præter dictos, sunt & alij modi extraordinarij, seu generales fortiendi forum: nam potest advena, seu peregrinus in Curia Romana existens ibi conveniri, etiam aliàs ibidem forum non sortiat, n. 6. & duobus seqq. Sunt & plures alij extraordinarij modi fortiendi forum coram Iudice aliàs non suo, qui ratione certæ causæ, vel modi sit competentens, n. 9.

§. III. Quomodo, & quando sortiat quis forum ratione domicilij, sive originis, sive habitationis?

QUÆR. I. Quomodo, & quando sortiat quis forum ratione originis? Resp. duplex est forum domicilij; videlicet originis, & habitationis. Illud contrahitur in eo loco, in quo parentes tempore natiuitatis filij habitabant, & stabilem Sedem fixerant, licet ipse filius alibi natus sit, extra locum domicilij parentum. Et non tantùm in loco originis propria, sed etiam ratione originis paternæ sortitur quis forum, ita, ut ibi conveniri possit, dummodo ibidem tunc existat; vel etiam ratione originis avitæ, si nepos natus sit, vivente avo, & in eius potestate: non autem filius